

Motion till riksdagen

1988/89:N246

av Grethe Lundblad m.fl. (s)

Konsument- och konkurrenspolitiken

I civildepartementets budgetproposition understryks återigen behovet av att svensk industris konkurrensförmåga stärks och att prisstegringstakten kan minskas.

Samtidigt påpekas i samma propositions avsnitt om konsumentpolitiken vikten av att en effektiv konkurrens ger ett sådant resultat att konsumenterna får goda och ändamålsenliga varor till så lågt pris som möjligt och i övrigt på förmånliga villkor.

Civildepartementet påpekar också att den offentliga verksamheten nu bör gå in i en kvalitativ utvecklingsfas och att offentlig verksamhet skall fungera både effektivt och demokratiskt. Detta kan också innebära att den konsumtion av statliga tjänster som har stor betydelse för medborgarna, när de råkar i besvärliga situationer, t.ex. vid arbetslöshet, sjukdom eller anhörigs bortgång, bör betraktas alltmer utifrån konsumentsynpunkter och konsumentpolitiska målsättningar.

Därför är det viktigt att utredningsarbetet kring konkurrenspolitiken och omdaningsarbetet för den offentliga verksamheten verkligen lägger vikt vid att tillgodose konsumenternas intressen. Det kan annars finnas en risk att ensidiga affärsekonomiska och samhällsekonomiska intressen kommer att styra utrednings- och myndighetsarbetet till förfång för hushållsekonomi och medborgarintressen.

Inom handel och produktion av konsumentvaror har man under de senaste åren märkt tendenser till att kortsiktiga producent- och handelsintressen för snabba vinster lett till stora utförsäljningar och ständiga realisationer.

Man har producerat, marknadsfört och sålt utan att ha intresse för att verkligen erövra marknadsandelar på sikt. Man har snabbt skiftat produkter och försäljningsstrategi. Vid fabrikshanteringen av dagligvaror har ofta varorna sedan märkts med extrapriser utan att avvakta konsumenternas intresse och behov för varan, därför att stora säljkampanjer har satsats på marknadsföringen.

Konkurrens, med kvalitet och långsiktigt lågt pris som vapen, är konsumenterna bäst betjänade av men producenter och handeln har mer sällan levt upp till det. Verkliga kvalitetsvaror har kommit till korta i konkurrensen och man har på grund av dålig pris- och varu- samt hanteringsinformation haft svårt att finna väg till större konsumentgrupper. Det gäller t.ex. inom möbel- och textilbranschen. Den enorma textreklamen i brevlådereklam och tidningar kan på sikt belasta priset och minska värdet av kvaliteten och, tvärt emot vad en hushållning för välfärd skulle innebära, försvåra konsumenternas viktiga val.

Den ökande koncentrationen av handeln med många konsumentvaror till stora varuhus och köpcentra har gjort märkes- och transportproblemen stora för många konsumenter och har också ytterligare gjort inköpen svårare för en-personshushållen, trots att dessa blir allt flera.

En verklig förbättring av konkurrensen bör leda till att man genom produktionseffektivisering och rejäl kundinformation ger ansvarsfull marknadsföring. Dessutom kan man genom god varukvalitet vinna ökade marknadsandelar såväl på den svenska som på den utländska marknaden.

När det gäller den offentliga verksamheten är det främst innehållet i och kostnaden för den service som ges medborgarna som bör beaktas vid en kvalitetsgranskning. Speciellt inom områden där medborgarna är helt hänvisade till myndigheternas tjänster bör såväl serviceaspekter som kostnadsbedömningar noggrant beaktas av de ansvariga beslutsfattarna, som helst ganska ofta bör praktiskt undersöka verksamheten ur kundens/konsumentens synvinkel. Köproblem, ineffektiva telefonväxlar, långa handläggningstider för enklare ärenden, svårtolkad och långsam skriftväxling med allmänheten, bristfällig information i telefonkatalogen, prisinformation i ett sent skede m.m. är sådant som skulle kunna förbättras hos såväl många statliga som kommunala myndigheter till fromma för konsumenterna.

Även om en stor del av den konsumentpolitiska verksamheten verkställs av kommunal konsumentverksamhet och konsumentverket, finns det fortfarande behov av centrala insatser för att förstärka konsumenternas ställning på marknaden för varor och tjänster. Det är viktigt att ovannämnda synpunkter tas med i utredningsarbetet om konkurrenspolitiken och överensarbetet kring den offentliga verksamheten. En påverkan utifrån konsumentpolitiska målsättningar bör ske vid genomförandet av detta framtidsinriktade omdaningsarbete.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konkurrenspolitiken, den statliga verksamheten och konsumentpolitiken.

Stockholm den 20 januari 1989

Grethe Lundblad (s)

Sverre Palm (s)

Ove Karlsson (s)

Ingegerd Wärnersson (s)

Ingrid Andersson (s)

Birthe Sörestedt (s)

Jan Andersson (s)

Björn Ericsson (s)

